

Uppdrag till Västra Sörmlands Räddningstjänst

- angående räddningstjänstverksamhet

Kommunfullmäktige, 2020-01-20, § 8 (Katrineholms kommun)

Kommunfullmäktige, 2020-02-10, § 16 (Vingåkers kommun)

Katrineholm

**Vingåkers
kommun**

Bakgrund

Katrineholms och Vingåkers kommuner bildade 1999 kommunalförbundet Västra Sörmlands Räddningstjänst (VSR) för att bedriva gemensam räddningstjänstverksamhet. För att styra verksamheten och tydliggöra den politiska viljan med VSR väljer medlemskommunerna Katrineholm och Vingåker att utforma följande tre styrdokument.

1.1 Förbundsordning

I förbundsordningen beskrivs den formella strukturen för VSR. I förbundsordningen anges ändamål för verksamheten och hur de juridiska fundamenten regleras såsom medlemmar, namn, säte, utträde samt politiska och ekonomiska styrformer.

1.2 Reglemente för direktionen

Reglementet är ett statiskt dokument som beskriver ansvar och arbetssätt.

1.3 Uppdrag till VSR angående räddningstjänstverksamhet

Förbundets huvuduppgift är att arbeta förebyggande och stödja den enskilde så att denne kan ta sitt ansvar för att eliminera, förhindra och begränsa olyckor. Förbundets andra uppgift ska vara att på ett effektivt sätt hantera behovet av akuta skadeavhjälpanse insatser. Detta är en beskrivning över hur medlemskommunerna vill att förbundet ska prioritera sitt arbetssätt, det kan liknas med en programförklaring.

Uppdraget till VSR är det politiska dokumentet för styrning av VSR. Sett över flera mandatperioder är det ett dynamiskt dokument, men det kan revideras under pågående mandatperiod om det finns särskilda skäl. Uppdraget ska förnyas eller omprövas inom ett år efter varje mandatperiod för att hålla den politiska styrningen av förbundet levande. Men också för att säkerställa aktualitet i relation till förändringar i lagstiftningen.

I Lagen om skydd mot olyckor finns två nationella mål för räddningstjänstverksamheten:

- Tillfredställande och likvärdigt skydd
- Effektiv räddningsinsats inom godtagbar tid

Uppdraget till VSR är medlemskommunernas tolkning och lokala utformning av de nationella målen. I uppdraget beskrivs de lagstiftningsområden inom vilka VSR svarar för räddningstjänstverksamhet, mål, krav, restriktioner, medgivanden och former för rapportering till kommunerna.

Handlingsprogram

Enligt lagen om skydd mot olyckor ska varje kommun ha ett handlingsprogram för skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet ska antas varje mandatperiod. VSR:s handlingsprogram antas av förbundsdirektionen samt fastställas av respektive medlemskommuns fullmäktige.

Medlemskommunernas uppdrag till VSR utgör den innehållsmässiga grunden för VSR:s handlingsprogram.

Kommunernas handlingsprogram täcker de områden inom LSO där VSR inte har ett ansvar. Främst samordningen av skyddet mot olyckor samt planering kring de olyckor som inte leder till räddningsinsatser.

Insyn och rapportering

Medlemskommunerna ska ges den information och tillställas de handlingar som de begär. Rapporteringen till medlemskommunerna ska ligga i linje med detta uppdrags innehåll och struktur. Budget och ekonomisk redovisning ska vara på en sammanfattande nivå. VSR ska åtskilja rapporteringen till direktionen från rapporteringen till kommunerna på ett sätt som ligger i linje med respektives ansvar.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR:s ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		
Samordning		1 kap 6 §	VSR har ansvaret för att samordna statliga och kommunala myndigheters verksamhet i fråga om räddningstjänst.
	Samordning	3 kap 1 § LEH 2 kap 7 §	Kommunerna har ansvaret för att samordna skyddet mot olyckor. Syftet är att skapa en samsyn mellan olika statliga, kommunala och privata aktörer inom till exempel områdena trafiksäkerhet, plan- och bygg, miljö, folkhälsa, kommunskydd, räddningstjänstverksamhet och skydd mot extraordinära händelser. VSR ska delta i arbetsgrupper/råd som verkar inom de olyckstyper där VSR har erfarenheter från räddningsinsatser. Exempel på sådana olyckor är trafikolyckor, miljöolyckor, drunkning, naturolyckor och suicid. VSR tillhandahåller kompetens inom områdena.
Tillsyn		3 kap 1 §	VSR ansvarar för tillsyn av enskildas ansvarstagande.
Information		1 kap 7 §	VSR ansvarar för att allmänheten informeras om vilken förmåga att göra räddningsinsatser som finns samt upplyser om varning och information vid allvarliga olyckor.
Underlätta ¹ för den enskilde		3 kap 2 §	I begreppet underlätta ingår information och rådgivning till den enskilde samt i mån av resurser utbildning.
Underlätta ² för den enskilde			VSR underlättar för den enskilde att ta sitt ansvar utan att inkräkta på annan myndighets ansvar inom alla typer av olyckor som omfattas av begreppet räddningstjänst.
Rengöring och brandskydds-kontroll		3 kap 4 §	VSR svarar för att upprätta förslag till taxa för sotning och brandskyddskontroll samt överlämnar förslag till respektive kommunfullmäktige för fastställande. VSR ansvarar för utförandeavtal och därtill hörande frågor.

¹ Den enskildes förebyggande skyldigheter enligt denna lag begränsas till området brand. Detta uppdrag är således också begränsat till området brand.

² Även om uppgiften ligger utanför lagstiftningens ram kan kommunerna välja att addera det som en uppgift om det gagnar tryggheten. Detta är ett sätt att effektivisera kommunens samlade trygghetsskapande arbete.

			VSR svarar för att medge dispens för egen sotning. VSR ansvarar för tillsyn av sotningsverksamheten.
Räddningstjänst		3 kap 7 §	VSR svarar för att genomföra effektiva räddningsinsatser som påbörjas inom godtagbar tid. Definition av effektiva räddningsinsatser respektive godtagbar tid beslutas vid antagande av handlingsprogram för räddningstjänst med förmågekarta.
Räddningstjänst ³			VSR ska genomföra räddningsinsatser så att det skapas ett mervärde för de drabbade.
Skadeavhjälpande insatser ⁴			VSR ska utföra insatser mot andra olyckor än de som faller under begreppet räddningstjänst under förutsättning att VSR kan åstadkomma ett mervärde för den drabbade.
Olycksförlopps-utredning		3 kap 10 §	VSR ansvarar för att alla olyckor som föranlett räddningsinsats utreds med inriktning på orsak, förlopp och insats.
Alarmering		6 kap 10 §	VSR ansvarar för att det finns anordningar för alarmering av räddningsorgan i anslutning till varje brandstation alarmering sker via SOS Alarm Sverige AB.
Räddningstjänst höjd beredskap		8 kap 2 §	VSR ansvarar för tillkommande uppgifter som ankommer på kommunerna under höjd beredskap.
	Kommunernas förebyggande åtgärder i egenskap av enskild	2 kap 1,2,3 §	Kommunerna har ett egenansvar för sitt eget brandskydd i likhet med alla andra företag och individer. VSR ska tillhandahålla brandskydds- och olycksförebyggande utbildning åt kommunerna efter beställning från respektive medlemskommun. Ersättning för utbildning ingår inte i kommunbidraget.

³ Förutom vid själva räddningsinsatsen kan VSR stödja drabbade efter en olycka genom efterföljande arbete. Detta stöd ligger utanför lagstiftningens krav men är ett uttryck för kommunernas ambition.

⁴ Denna uppgift är bredare än de lagstadgade kraven på kommunerna. VSR ska utföra insatser mot andra olyckor än de som faller under begreppet räddningstjänst. Avsikten med denna uppgift är att öka tryggheten i kommunerna.

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor			
Uppdrag		Lagrum	Kommentar
VSR:s ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		
Tillstånd		17-19 §§	VSR ansvarar för tillståndsprovning gällande hantering och överföring av explosiva varor och hantering av brandfarliga varor.
Återkallande av tillstånd		20 §	VSR ansvarar för återkallande av tillstånd i förekommande fall.
Tillsyn		21 §	VSR ansvarar för utövande av tillsyn över efterlevnaden av givna tillstånd.
Beslut om föreläggande och förbud		25 §	VSR ansvarar för att meddela förelägganden och förbud i förekommande fall.
Fastställande av avgifter		27 §	VSR ansvarar för att upprätta förslag till taxa för tillståndsprovning, tillsyn med mera enligt aktuell lag och överlämnar till respektive kommunfullmäktige för fastställande.

Lag (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel			
Uppdrag		Lagrum	Kommentar
VSR:s ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		
Tillsyn		7-9 §§	VSR ansvarar för tillsyn över installationer för överföring av alternativa drivmedel.

Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR:s ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		
	Tillsyn	15 §	Länsstyrelsen svarar för tillsynen. VSR ska biträda.
	Information till allmänheten (högre kravnivå)	14 §	VSR biträder kommunerna i arbetet med att informera personer som löper risk att påverkas av en allvarlig kemikalieolycka.
Kommunens plan för räddningsinsatser (högre kravnivå)		FSO 6 §	VSR ansvarar för att upprätta en plan för räddningsinsatser enligt förordning om skydd mot olyckor.

Lag (2006:544) om kommuners och landstingens åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR:s ansvar	VSR biträder annan myndighet		
	Analys och planering	2 kap 1 §	Kommunen har det direkta ansvaret för dessa frågor.
	Krisledningsnämndens verksamhet	2 kap 2-6 §	Räddningstjänsten Östra Götaland (RtÖG) upprätthåller en funktion som tjänsteman i beredskap (TIB) åt Katrineholms kommun. Det är RtÖG:s räddningschef i beredskap (RCB) som har som tillikauppgift att fungera som TIB. Vid händelser av svåra olyckor, svåra påfrestningar eller kriser ska TIB initiera kommunernas beredskapsfunktioner genom att larma och informera berörd(a) kommun(er) om händelsen. I TIBs uppgift ingår även att initialt samordna kommunernas beredskapsfunktioner till dess att den kommunala ledningsorganisationen för att hantera händelsen har trätt i funktion.
	Delta i arbetsgrupper	2 kap 7 §	Kommunen har ett geografiskt områdesansvar för att olika aktörer samverkar planerings- och förberedelsearbetet samt att aktörernas olika åtgärder och information samordnas. VSR deltar i detta förberedelsearbete.
	Utbildning, övning		Kommunen har det direkta ansvaret. VSR biträder vid utbildning och övning.
Rekrytering, utbildning och			VSR ansvarar för att egen personal utbildas och övas. VSR ansvarar även för rekrytering och

övning			övning av annan personal för räddningstjänst under höjd beredskap.
	Rapportering		Kommunen har det direkta ansvaret. VSR kan biträda.
	Höjd beredskap		Kommunerna ska vidare underhålla och prova de aggregat som finns för utomhusalarmering. VSR utför arbetet genom avtal.

Plan – och bygglag (2010:900)			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR: ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		
	Biträda kommunens planprocess		VSR utgör remissinstans i planfrågor.
	Biträda kommunens byggprocess		VSR biträder kommunen i byggprocessen, vilket inkluderar byggsamråd, granskning av brandskyddsdocumentation och säkerhetsbesiktning.
	Biträda kommunens byggprocess ⁵		VSR ska driva ett olycksförebyggande arbete och aktivt delta i samhällsplaneringen genom att följa samhällsutvecklingen och föreslå lösningar, peka på behov och brister som behöver hanteras samt delta i arbetsgrupper.

VA-lagen			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR: ansvar	VSR biträder annan myndighet som bär ansvaret		

⁵ En viktig komponent i det olycksförebyggande arbetet är riskhantering i samhällsplaneringen. VSR ska upptäcka risker i samhällsplaneringen och finna åtgärder för att minska dessa. VSR ska utgöra remissinstans till ansvarig nämnd. VSR har inte någon slags veto, men ska å andra sidan inte heller avstå från att peka på samhällsplanering som innebär förhöjda risker.

	Biträda kommunen vid dimensionering av antal brandposter		Kommunen svarar var och en för att erforderligt antal väl fungerande brandposter finns. Grundnivån utgörs av VAV publikationerna VAV P83 allmänna vattenledningsnätet samt VAV P76 vatten för brandsläckning. Kommunerna var och en tillhandahåller aktuella kartor som utvisar brandposternas läge.
--	--	--	--

Förvaltningslagen (2017:900)			
Uppgift		Lagrum	Kommentar
VSR: ansvar	VSR biträder annan myndighet		
	Samverka med andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde	8 §	VSR utgör remissinstans i tillståndsärenden vid till exempel offentlig tillställning (ordningslag), LSS-verksamhet (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) och alkoholservering (alkohollag). VSR bistår även Polismyndigheten med sakkunnighetsutlåtanden.

Mål

Effektmål		
<p><i>Effektmålen beskriver de effekter i samhället som kommunerna förväntar sig av VSR. Målen beskriver vilka resultat VSR ska åstadkomma och utgör en komplettering till tabellen ovan som beskriver VSR:s uppgifter.</i></p>		
	Mål	Beskrivning/Förklaring
1	Säkerställa en långsiktigt effektiv verksamhet	Målet och resultatet har ambition att beskriva verksamhetens kvalitet och effektivitet.
2	Trygghetsskapande och olycksförebyggande verksamhet	Målet och resultatet har ambition att visa hur VSR bidrar till ökad trygghet och säkerhet för invånarna i respektive medlemskommuner.
3	Minska antalet personer som skadas eller omkommer i olyckor, som föranleder räddningsinsats	Målet och resultatet har ambition att beskriva verksamhetens kvalitet och effektivitet.
4	Öka verksamhetens effektivitet och kvalité genom samverkan intern och externt	Målet och resultatet har ambition att beskriva verksamhetens kvalitet och effektivitet.
5	Ökad kunskap och förmåga hos allmänheten om olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder.	<p>Den enskildes förmåga lyfts ofta fram som den mest effektiva åtgärd för att åstadkomma ett tryggare samhälle. Hur denna förmåga utvecklas är intressant för kommunerna att följa.</p> <p>Målet är begränsat till olyckor som kan föranleda räddningsinsats.</p> <p>För andra olyckor (som inte leder till räddningsinsats) ska kommunerna beskriva sina aktiviteter och mål i respektive kommuns handlingsprogram.</p>
6	Vid 100 procent av alla olyckor ska första enhet vara framme inom den tid som anges i handlingsprogrammets förmågekarta.	Det nationella målet är att räddningsinsats ska ske inom godtagbar tid. Detta mål är kommunernas lokala tolkning. Istället för att koppla framkomsttiden till vissa orter har tiden kopplats till handlingsprogrammets förmågekarta.
7	Vid 60 procent av alla olyckor som uppfyller kriterierna för räddningstjänst enligt LSO ska en första insats ske av enskilda	<p>Vid insatser som görs av räddningsstyrkan ska detta mätas.</p> <p>Detta kan också ses som ett kvitto på hur väl utbildning till allmänheten har haft förväntad effekt.</p>

Ekonomiska mål

VSR:s verksamhet ska kännetecknas av god ekonomisk hushållning. Det är VSR:s uppgift att hushålla med tillgängliga resurser på ett sådant sätt att även framtida kommuninvånare kan tillförsäkras en bibehållen hög standard på verksamhet och anläggningar. En sund ekonomi präglas av redovisningslagens krav på god redovisningssed samt kommunallagens krav på budget i balans.

	Mål	Beskrivning/förklaring
1	VSR ska ha ett årligt positivt resultat.	Målet handlar om balanskrav, vilken balans förbundet har över sina intäkter och kostnader under året (resultatperspektivet)
2	Reinvesteringar ska ske med förbundets egna medel.	Målet innebär att reinvesteringar ska göras utan upptagande av lån. Lån får tas till reinvesteringar om ränta och amortering ryms inom VSR:s ram.

Medgivanden

För att utnyttja en organisations fulla energi kan det vara värdefullt att lossa på bromsar eller det som kan uppfattas som bromsar. Här följer medgivanden som bör vara värdefulla för VSR:s effektivitet.

VSR får sänka beredskapen när omständigheterna så medger.	När VSR gör en räddningsinsats eller genomför övningar samt utför skadeförebyggande utbildningar minskar av naturliga skäl beredskapen för räddningsinsats. Uppstår ytterligare en samtidig olycka minskar beredskapen för en tredje insats och så vidare. VSR får sänka beredskapen i relation till målen med hänsyn till sannolikhet för ett andra larm eller andra viktiga omständigheter.
---	---